

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

South-Eastern Finland
University of Applied Sciences

**PLEASE NOTE! THIS IS A PARALLEL PUBLISHED VERSION /
SELF-ARCHIVED VERSION OF THE ORIGINAL ARTICLE**

This is an electronic reprint of the original article.

This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Author(s): Saltiola, Kati

Title: Memoriaali – historia talteen verkkopalvelun avulla

Version: Publisher's PDF

Please cite the original version:

Saltiola, K. (2022). Memoriaali – historia talteen verkkopalvelun avulla. Faili 2, 6 - 9.

HUOM! TÄMÄ ON RINNAKKAISTALLENNE

Rinnakkaistallennettu versio voi erota alkuperäisestä julkaistusta sivunumeroiltaan ja ilmeeltään.

Tekijä(t): Saltiola, Kati

Otsikko: Memoriaali – historia talteen verkkopalvelun avulla

Versio: Publisher's PDF

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Saltiola, K. (2022). Memoriaali – historia talteen verkkopalvelun avulla. Faili 2, 6 - 9.

Memoriaali – historia talteen verkkopalvelun avulla

Kati Saltiola
Ohjelmakoordinaattori
Memory Campus Xamk

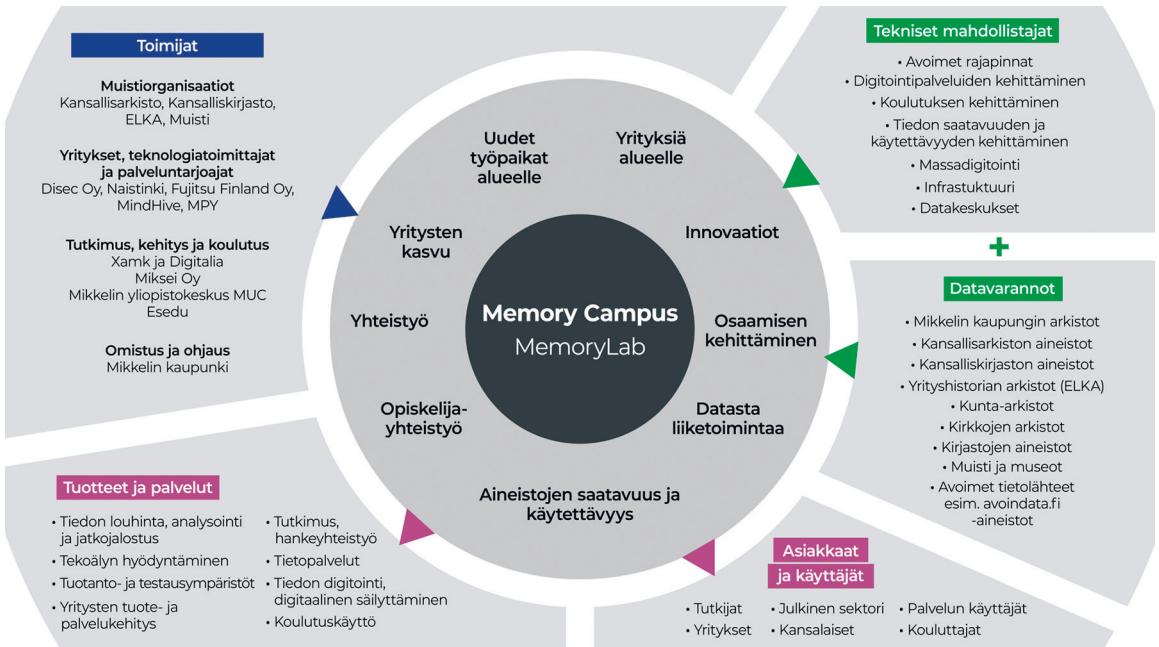
Memoriaali-palvelu on Xamkin, MikseiMikkelin, Elkan ja Muistin yhteisessä Memoriaali-hankkeessa kehitetty kansalaisten ja yritysten digitaalisten aineistojen vastaanoton verkkopalvelu. Helppokäyttöinen Memoriaali auttaa niin kansalaisia kuin yrityksiä tallentamaan omia aineistojaan verkkopalveluun

ja sujuvoittaa muistiorganisaatioiden sähköisten aineistojen vastaanottoa ja arkistointia.

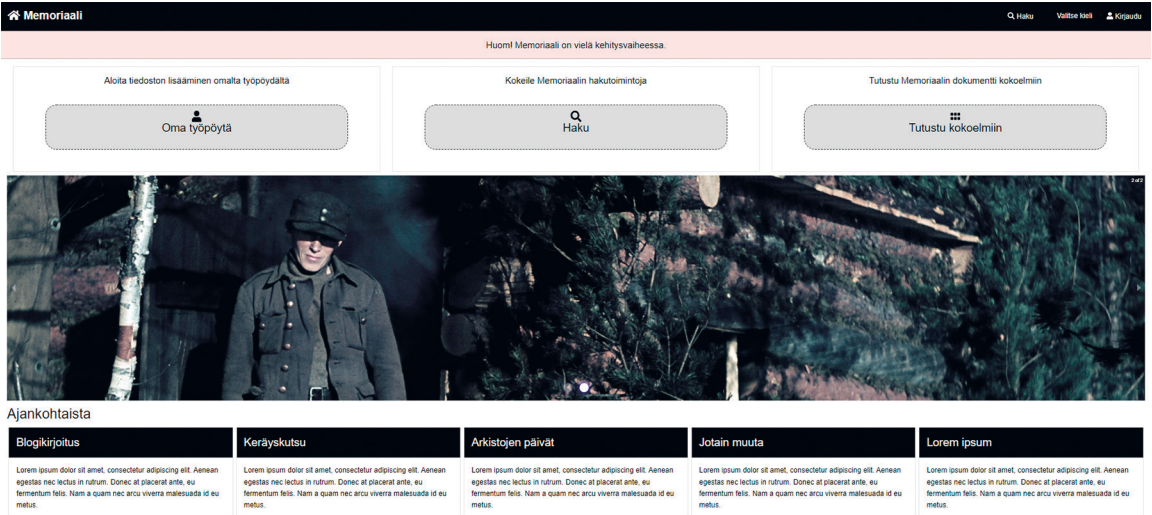
Memoriaali – Aineistojen digitaalisen vastaanoton, käytettävyyden ja verkkopalvelun kehittäminen Memory Campuksessa -hanke on yksi Memory Campus -kehittämälustan kehittämishankkeista. Memory Campus on Mikkelissä sijaitseva, Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Xamkin koordinoima arkisto-, kirjasto- ja museotoimialan osaamis- ja palvelukeskus. Se pohjautuu Mikkelisiin jo vuosia pitkäjänteisesti rakennettuun, valtakunnallisesti ainutlaatuisen arkistoinnin, digi-

toinnin, aineistojen käytettävyyden ja tiedonhallinnan osaamiseen.

Memory Campuksen omistaa Mikkelin kaupunki ja sen tarkoituksena on kehittää arkistoinnin, digitoinnin ja digitalisaation menetelmäosaamista, tutkimusta ja koulutusta uusimpia teknologioita hyödyntäen ja tuoda näin uutta tutkimusta, kehittämistä, koulutusta ja osaajia alueelle. Memory Campuksen tavoitteena on myös alan yhteistyön vahvistaminen alueellisesti sekä uusien innovaatioiden ja konseptien kaupallistaminen kansallisiksi ja kansainvälisiksi vientituotteiksi. Näiden avulla tavoitellaan yhteistyökumppanuuksia, uusia yrityksiä, liikevai-

Kuva 1. Memory Campus -verkosto.

Kuva 2. Memoraali-palvelun etusivu (kehitysvaiheessa).

toa ja työpaikkoja alueelle. Memory Campuksen tärkeimpinä toimijoina nähdään alueen muistiorganisaatiot ja yritykset, joita varten Memory Campuksen kehittämistoimintaa tehdään. Tutkimus-, kehitys- ja koulutusorganisaatiot tukevat muistiorganisaatioiden ja yritysten toimintaa ja kasvua, sekä pyrkivät tuottamaan uusia tuotteita ja palveluita heidän kanssaan (kuva 1). Parhaillaan Memory Campuksen yhteyteen ollaan suunnittelemassa Memory Lab -tutkimus- ja innovaatioympäristöä, jonka ensimmäisen toteutusvaiheen laitteistoinvestointihanke on saanut jo myönteisen rahoituspäätöksen. Memory Lab mahdollistaa muun muassa yritysten ja toimijoiden tuote- ja palvelukehityksen, koulutuksen kehittämisen sekä testauksen.

Memoraali-verkkopalvelun taustalla on kulttuuriperintöaineiston talteenoton kehittäminen

On huomattu, että usein arkistotalan kehitys keskittyy pääasiassa kansallisarkistoihin ja muihin alan

suuriin toimijoihin. Miten tavalinen kansalainen voisi lahjoittaa arvokkaita sotamuistojaan tai muita historiallisesti arvokkaita asioita arkistoon tai miten yritys voisi helpottaa aineistojensa arkistoinnista? Memoraali-hankkeen tarkoituksena on toteuttaa palvelu juuri tähän tarpeeseen. Hankkeessa kehitettävä verkkopalvelu mahdollistaa kansalaisten ja yritysten sähköisten aineistojen tallentamisen, selaamisen ja rikastamisen suoraan muistiorganisaatioille. Hanke käynnistyi 1.6.2020 ja se päättyi 30.6.2022.

Hankkeessa suunnitellaan ja toteutetaan helppokäyttöinen verkkopalvelu, jonka avulla voidaan kerätä niin kansalaisilta kuin yrityksiltäkin sähköisiä aineistoja. Memoraali toimii siis vastaanottoalustana arvokkaan historiallisen tiedon keräämisessä. Palvelu ei itsessään ole sähköisten aineistojen pitkäaikais säilytyspaikka, vaan sen avulla voidaan luoda aineistoista esimerkiksi SIP-paketteja, jotka voidaan siirtää eteenpäin vastaanottavan organisaation pitkäaikaisarkistoon.

Hankkeessa verkkopalvelua pilotoivat Sodan ja rauhan keskus Muisti sekä Elinkeinoelämän keskusarkisto Elka omien asiakkaidensa kanssa. Xamkin vastuulla on verkkopalvelun ohjelmointityö (kuva 2) ja MikseiMikkelin vastuulla on hankkeen hallinnoinnin lisäksi kaupallisten liiketoimintamallien tarkastelu sekä Memoraali-seminaarin järjestäminen. Kaikille avoin Memoraali-verkkopalvelun julkistamisseminaari järjestetään 8.6.2022 Mikkelisissä Suomen Nuorisio-pisto Paukkulan auditoriossa.

Muistin Memoraali kokoaa sotahistoriaa

Muistin tehtävänä tiedekeskustojen lisäksi on yksityisten ihmisten sotaa koskevien aineistojen kerääminen Memoraali-verkkopalveluun. Sotiin liittyvät aineistot ovatkin yksi kysytyimmistä ja käytetyimmistä tutkimusmateriaaleista eri arkistoissa. Arvokasta aineistoa on kuitenkin myös lukematon määrä yksittäisten ihmisten omissa kokoelmissa. Muistin Memoraali

Kuva 3. Lotta kirjoituspöydän ääressä (lähde: SA-kuva).

avaa yksityishenkilöille mahdollisuuden saattaa omat sotaa koskevat aineistonsa osaksi Muistin yleisökoelmaa ja rikastamaan suomalaista sotahistoriaa (kuva 3).

Yksittäinen käyttäjä pystyy lataamaan palveluun omia sotiin liittyviä aineistoja, kuten valokuvia, kirjeitä, postikortteja, videoita, äänitteitä ja asiakirjoja. Käyttäjä voi digitoida aineistot omalla, kirjastojen tai Muistin skannereilla, älypuhelimella tai tabletilla. Palvelu ohjaa käyttäjää toiminnassa ja tarvittavien tietojen täyttämässä. Käyttäjällä on mahdollisuus myös kommentoida ja täydentää muiden aineistojen tietosisältöjä ja näin rikastuttaa Memori-aalissa olevia materiaaleja.

Elkan Memoriaali yrityshistorian kerääjänä

Elka on yritysten ja elinkeinoelämän asiakirjallisen historian säilyttämiin erikoistunut laitos. Elkassa oleva aineisto on tarkoitettu eri tietealojen tutkijoiden sekä muiden tiedon tarvitsijoiden hyödynnettäväksi. Tätä tarkoitusta varten Elka kerää, käsittelee ja asettaa käyttöön yritysten, yksityisten henkilöiden, liittojen ja yhdistysten toiminnassa syntyneitä asiakirja-aineistoa sekä piirustuksia, karttoja, valokuvia sekä erilaisia ääni- ja kuvatallenteita (kuva 4).

Yksityisellä sektorilla ei välttämättä ole tiedostettu, että osa digitaalisessa muodossa olevasta aineistosta

pitäisi säilyttää pitkäaikaisesti ja jopa pysyvästi yrityksen oman historian tallentamiseksi taikka tutkimusta tai muita käyttötärpeita varten. Organisaatiot ja yksityishenkilöt voivat ymmärtää oman historiansa säilymisen tärkeyden, mutta niillä ei välttämättä ole osaamista tai resursseja digitaaliseen pitkäaikaiseen säilyttämiseen. Elkan osalta Memoriaali on yritysten digitaalisten aineistojen vastaanottopalvelu, joka tekee yrityshistorian luovuttamisen arkistoon aiempaa helpommaksi. Palvelu mahdollistaa digitaalisen aineiston systemaattisen vastaanottamisen sekä varmistaa sen, että tutkimusta ja muita käyttötärpeita varten on lähteitä myös digitalisoituneen yhteiskunnan aikakaudelta.

Memoriaali kaupalliseksi tuotteeksi

MikseiMikkeli tutkii Memoriaalin liiketoimintamahdollisuuksia Muistille ja Elkalle, ja samalla muita sen kaupallistamisen mahdollisuuksia. Muistin ja Elkan pilotit antavat näyttöä siitä, millainen palvelu on käytettävyydeltään ja miten sitä pitää vielä kehittää. Memoriaali voidaan tehdä arkistoriippumattomaksi, joka mahdollistaa sen, että Memoriaalin voi ottaa käyttöönsä muutkin arkistot ja muistiorganisaatiot helposti, vaikka heillä olisi itsellään käytössä omat arkistointijärjestelmänsä. Memoriaali tarjoaa palvelualustaa hyödyntävälle organisaatiolle interaktiivisen tavan kerätä ja täydentää omia arkistokokoelmiaan. Organisaatio voi myös itse määritellä, minä tyyppistä aineistoa haluaa kerätä,

kuten esimerkiksi kuvia, tekstitiedostoja, ääntä tai videota. Aineiston siirto käyttäjän ja Memoriaalin välillä tapahtuu tietoturvallisesti ja Memoriaali myös mahdollistaa käyttäjää ja organisaatiota määrittelemään itse, onko materiaali jatkossa julkista vai salaista.

Sekä verkkopalvelun testikäyttäjät että Suomen arkistoalan ammattilaiset ovat ilmaisseet kiinnostuksensa Memoriaalia kohtaan. Memoriaali-alustan ja -työkalujen ympärillä käydyn keskustelun perusteella voidaan todeta, että hankkeen kehittämistavoitteet ovat tärkeitä ja tarpeellisia Suomen arkistoalalle. Samojen ongelmien kanssa painitaan myös muualla maailmassa, ja voidaankin sanoa, että hanke edistää parhaimmillaan arkistoalan kehitystä myös kansainvälisesti.

Memoriaali-hanketta rahoittaa Etelä-Savon maakuntaliitto Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR). Hankkeen hallinnoija on Mikkelin kehitysytio Miksei Oy ja osatoteuttajina Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto sr., Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu Oy ja Sodan ja Rauhan keskus Muistin tukisäätiö sr.

Lue lisää Memoriaalista: <https://www.xamk.fi/memoriaali>

Kuva 4. Elkan sähköinen arkistointi (lähde: Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkisto).